OBSAH

	Předmluva	5
I.	Televizní vysílací a přijímací antény	11
1.0	Vznik elektromagnetických vln	11
2.0	Polarizace elektromagnetické vlny	13
3.0	Šíření elektromagnetických vln	14
4.0	Účel a rozdělení přijímacích antén	18
5.0	Půlvlnný a celovlnný dipól	18
6.0	Napětí dodávané půlvlnným dipólem	20
7.0	Elektrické parametry antény	21
7.1	Zisk	21
7.2	Vstupní impedance antény	23
7.3	Diagram záření a úhel záření antény	23
7.4	Činitel zpětného příjmu	25
7.5	Šířka frekvenčního pásma	25
8.0	Skládaný dipól	26
9.0	Dipóly s proměnným průřezem	27
10.0	Směrové anténní soustavy	27
10.1	Činnost reflektoru a direktoru v anténní podélné soustavě	29
10.2	Hlavní části podélné anténní soustavy	31
10.3	Základní parametry u směrových soustav	31
10.4	Logaritmickoperiodická anténní soustava	34
10.5	Příčné anténní soustavy	36
11.0	Anténní jednotky pro vysílací účely	36
11.1	Dipóly s odraznou stěnou	36
11.2	Antény s kruhovým diagramem záření	37
12.0	Antény pro IV. a V. pásmo	38
12.1	Širokopásmové podélné soustavy (pásmové antény)	39
12.2	Antény ve skupinách (anténní řady)	41
12.3.	Několikanásobné podélné soustavy Yagi typu H a X	43
12.4	Příčné soustavy pro IV. a V. pásmo	44
12.5	Antény se zpětným zářením	46
13.0	Zvláštní druhy antén pro pásma VHF a UHF	48
13.1	Antény pro všechna pásma	49
13.2	Dvoupásmové antény	49
13.3	Antény pro dálkový příjem	51
13.4	Náhražkové antény	52
14.0	Antény pro družicový příjem	55
14.1	Parabolické antény	55
14.1.1	Zisk parabolické antény	55
14.1.2	Základní konstrukce parabolické antény	56
14.1.3	Konstrukce primárních zářičů	59
14.1.4	Návrh parabolické anténní soustavy	64
14.1.5	Obměny parabolické antény	68
14.2	Planární antény	71
14.2.1	Mikropáskové ploché antény	73
14.2.2	Ploché antény se štěrbinovými anténními prvky	76
14.2.3	Plochá anténa pro různé polarizace	79
14.2.4	Vlnovodné ploché antény	80

14.3 Směrování parabolických antén . . . 81
14.4 Směrování parabolické antény s polárním závěsem (polarmount) . . . 84
15.0 Vlnovody . . . 87
15.1 Fázová rychlost a délka vlny uvnitř vlnovodu . . . 88
15.2 Mezní délka vlny . . . 89
15.3 Módy (vidy) vlnění . . . 90
15.4 Útlum a charakteristická impedance vlnovodů . . . 92
16.0 Vnější jednotka – konvertor LNC . . . 94
16.1 Zařízení pro volbu polarizace signálu . . . 97
16.1.1 Magnetický polarizér . . . 98
16.1.2 Mechanický polarizér . . . 100
16.1.3 Polarizační výhybka . . . 101
16.1.4 Převod kruhové polarizace na lineární . . . 102
16.1.5 Integrované polarizéry . . . 104
16.2 Izolátory . . . 105
16.3 Resonátory a pásmové propusti – diplexer . . . 106
16.4 Elektrické zapojení konvertoru LNC . . . 108
16.4.1 Konstrukce obvodů s pasívními součástkami . . . 109
16.4.2 Předzesilovač vnější jednotky . . . 110
16.4.3 Směšovač a místní oscilátor . . . 112
16.4.4 Mezifrekvenční zesilovač a celkové šumové číslo konvertoru . . . 113
16.5 Vnější jednotky pro dvě polarizace a pro několik pásem . . . 114
16.5.1 Vnější jednotky pro dvě polarizace . . . 114
16.5.2 Příjem kruhových a lineárních polarizací jedním konvertorem . . . 116
16.5.3 Vnější jednotky pro několik pásem . . . 118
16.6 Příjem několika družic jedním parabolickým reflektorem a rozvod pro několik účastníků . 119

II. Anténní napáječe . . . 121
17.0 Vysokofrekvenční vedení a jeho hlavní parametry . . . 121
18.0 Napáječe pro televizní přijímací antény . . . 122
18.1 Souosé kabely s jedním vodičem . . . 124
18.2 Plochý dvojvodič . . . 125
18.3 Ztráty v anténních napáječích . . . 125
18.3.1 Tepelné ztráty ve vodičích . . . 125
18.3.2 Ztráty v dielektriku . . . 126
18.3.3 Ztráty vyzařováním . . . 126
18.4 Rychlost šíření vln v napáječích . . . 126
18.5 Nepřizpůsobená vysokofrekvenční vedení . . . 127
18.5.1 Nepřizpůsobení u antény . . . 127
18.5.2 Nepřizpůsobení na konci napáječe u zátěže – stojaté vlny . . . 128
18.5.3 Nepřizpůsobení na začátku a na konci napáječe . . . 129
18.6 Kritéria pro odrazy mezi dvěma místy napáječe . . . 130
19.0 Vstupní impedance vedení nepřizpůsobeného na konci . . . 133
19.1 Vedení nakrátko ($R_z = 0$) . . . 134
19.2 Vedení naprázdno ($R_z = \infty$) . . . 134
19.3 Vysokofrekvenční vedení jako transformátor $\lambda/4$ a $\lambda/2$ . . . 135
20.0 Transformační a symetrizační členy . . . 137
20.1 Transformační a symetrizační členy u antény . . . 138
20.1.1 Připojení souměrného napáječe 300 Ω na anténu s výstupní impedancí 75 Ω . . . 138
20.1.2 Připojení nesouměrného napáječe 75 Ω na anténu s výstupní impedancí 75 Ω . . . 138
20.1.3 Připojení nesouměrného napáječe 75 Ω na souměrný výstup antény 300 Ω . . . 139
20.2 Transformační a symetrizační členy u televizoru . . . 142
21.0 Zeslabovací členy . . . 142

III. Pasívní a aktivní členy v televizních rozvodech . . . 144
22.0 Základní prvky v rozvodu televizního signálu – individuální anténa . . . 144

22.1 Pasívní členy v anténním rozvodu . . . 144
22.1.1 Slučovače . . . 144
22.1.2 Kanálové propustě a zádrže . . . 150
22.1.3 Rozbočovače . . . 151
22.1.4 Odbočovače . . . 154
22.1.5 Účastnické zásuvky . . . 155
22.2 Aktivní anténní členy . . . 157
22.2.1 Šumové číslo a zisk zesilovače . . . 157
22.2.2 Intermodulace a křížová modulace zesilovačů . . . 159
22.2.3 Pásmové zesilovače . . . 165
22.2.4 Kanálové zesilovače a předzesilovače . . . 166
22.2.5 Anténní konvertory . . . 168
22.3 Energetická rozvaha o rozvodu individuální televizní antény . . . 170

IV. Společná televizní anténa a kabelové rozvody . . . 173
23.0 Společné televizní rozvody . . . 173
23.1 Společná televizní anténa (STA) . . . 173
23.1.1 Požadavky rozvodu . . . 175
23.1.2 Společná anténa pro malý počet účastníků (TESA-M) . . . 175
23.1.3 Společná televizní anténa pro velký počet účastníků (TESA-S; STEA-D) . . . 179
23.1.4 Hlavní stanice společné televizní antény STEA-D . . . 182
23.1.5 Energetická rozvaha v rozvodu společné televizní antény (STA) . . . 186
23.1.6 Nové typy hlavních stanic pro STA . . . 189
23.1.7 Příjem družicového vysílání v rozvodu společné televizní antény . . . 190
23.2 Skupinový televizní rozvod (STR) . . . 193
23.3 Televizní kabelový rozvod (TKR) . . . 194
23.3.1 Úrovně kabelového rozvodu . . . 194
23.3.2 Význam a výhody kabelového rozvodu . . . 197
23.3.3 Hlavní stanice a anténní sestava . . . 200
23.3.4 Primární sítě v televizním kabelovém rozvodu . . . 202
23.3.5 Širokopásmové zesilovače v zesilovacím bodu . . . 205
23.3.5.1 Zesilovač AB a náklonový člen . . . 205
23.3.5.2 Zesilovač ABP s pilotní regulací . . . 206
23.3.5.3 Pilotní přijímač . . . 208
23.3.5.4 Širokopásmové zesilovače B a C . . . 208
23.3.5.5 Ostatní části soupravy širokopásmového zesilovacího bodu . . . 210
23.3.6 Řízení širokopásmových zesilovačů pilotními signály . . . 211
23.3.7 Maximální počet zesilovačů v kaskádě a jejich dynamický rozsah . . . 213
23.3.8 Sekundární síť . . . 214
23.3.9 Terciární síť v kabelových rozvodech . . . 215
23.4 Dvousměrné (interaktivní) televizní kabelové rozvody . . . 217
23.5 Jiné způsoby hromadného rozvodu televizních signálů . . . 218
23.5.1 Optoelektrický přenos televizních signálů . . . 219
23.5.2 Komutační rozvod televizních programů . . . 220
23.6 Mnohofunkční informační integrované sítě . . . 221

V. Televizní přijímače – signálové obvody . . . 224
24.0 Základní části barevného televizního přijímače . . . 225
25.0 Kanálové voliče . . . 230
25.1 Funkce kanálových voličů VHF/UHF . . . 230
25.1.1 Vstupní obvody kanálových voličů . . . 233
25.1.2 Šum kanálových voličů . . . 236
25.1.3 Šumové číslo a šumová míra . . . 237
25.1.4 Šumový výkon antény a efektivní šumové číslo soustavy . . . 241
25.2 Vf zesilovač a řízení jeho zisku . . . 242
25.3 Směšovač . . . 243

25.4 Oscilátory kanálového voliče . . . 246
25.5 Kanálový volič UHF a kmitající směšovač . . . 247
25.6 Kanálové voliče s integrovanými obvody . . . 248
26.0 Volba kanálů a přepínání pásem v kanálovém voliči . . . 250
26.1 Frekvenční syntéza . . . 252
26.2 Sběrnice I^2C pro frekvenční syntézu . . . 255
26.3 Napěťová syntéza . . . 258
26.4 Samočinné dolaďování oscilátoru kanálového voliče (AFC či AFT) . . . 262
26.4.1 Základní zapojení a způsob činnosti . . . 262
26.4.2 Samočinné dolaďování v obvodech s napěťovou syntézou . . . 267
26.5 Samočinné vyhledávání vysílačů . . . 270
27.0 Mezifrekvenční obrazový zesilovač a demodulátor obrazového signálu . . . 271
27.1 Frekvenční charakteristiky zesilovače OMF . . . 271
27.2 Vstupní obvody zesilovače OMF . . . 275
27.3 Pásmová propust s povrchovou akustickou vlnou . . . 279
27.4 Vnitřní zapojení integrovaného obvodu pro zesilovač OMF a řízení jeho zesílení . . . 283
27.5 Demodulace obrazového signálu . . . 285
28.0 Samočinné řízení zesílení . . . 288
28.1 Princip zapojení a výroby regulačních napětí . . . 288
28.2 Klíčované samočinné řízení zesílení . . . 290
28.3 Oddálené (zpožděné) řízení zesílení kanálového voliče . . . 290
28.4 Neklíčované samočinné řízení zesílení . . . 291
28.4.1 Řízení zesilovače OMF . . . 291
28.4.2 Potlačování poruchových impulsů v obvodu AGC . . . 293
28.4.3 Nastavitelné zpoždění v řízení zesílení kanálového voliče . . . 294
28.5 Obrazový předzesilovač a zeslabení vlivu poruchových impulsů . . . 295
29.0 Jasový kanál televizního přijímače . . . 298
29.1 Funkční požadavky na jasový kanál . . . 298
29.2 Obrazový zesilovač v černobílém televizoru . . . 299
29.2.1 Frekvenční charakteristiky obrazového zesilovače . . . 300
29.2.2 Korekce zmenšeného zesílení obrazových zesilovačů při vysokých frekvencích . . . 302
29.2.3 Základní zapojení obrazového zesilovače v černobílém televizoru . . . 305
29.2.4 Řízení kontrastu a jasu, zatemňování zpětných běhů . . . 305
29.2.5 Omezení proudu obrazovky a potlačení svíticího bodu po vypnutí televizoru . . . 306
29.3 Jasový kanál v barevném televizoru . . . 308
29.3.1 Odlaďovač v jasovém kanálu . . . 308
29.3.1.1 Keramické resonátory . . . 308
29.3.1.2 Odlaďovače barvonosných frekvencí . . . 310
29.3.2 Fázové korektory . . . 311
29.3.3 Zpoždění jasového signálu . . . 313
29.3.3.1 Pasívní zpožďovací vedení . . . 315
29.3.3.2 Zpožďovací vedení s gyrátorem . . . 315
29.4 Zostřování obrysů v jasovém kanálu . . . 319
29.5 Přenos stejnosměrné složky jasového signálu a její obnovitel . . . 320
29.6 Zpracování jasového signálu v integrovaném obvodu . . . 324
30.0 Obvody chrominančního signálu — barevné dekodéry . . . 325
30.1 Přehledné zapojení dekodéru v soustavě SECAM . . . 327
30.1.1 Chrominanční zesilovač a první omezovač . . . 327
30.1.2 Obvod zpožďovacího vedení . . . 327
30.1.3 Křížový přepínač . . . 327
30.1.4 Frekvenční demodulátory . . . 329
30.1.5 Maticové obvody . . . 329
30.1.6 Identifikační obvody a vypínač barvy . . . 329
30.2 Přehledné zapojení dekodéru v soustavě PAL . . . 331
30.2.1 Chrominanční zesilovač a samočinné řízení jeho zesílení . . . 331
30.2.2 Demodulátor fáze se zpožďovacím vedením . . . 332

30.2.3 Synchronní detektory . . . 332
30.2.4 Referenční oscilátor a jeho fázová synchronizace . . . 333
30.2.5 Přepínač v soustavě PAL . . . 335
30.3 Barevné dekodéry se dvěma samostatnými dekodéry pro soustavu SECAM a PAL . . . 335
30.3.1 Integrovaný dekodér pro soustavu PAL . . . 335
30.3.2 Integrovaný dekodér pro soustavu SECAM . . . 339
30.4 Transkodéry v barevných dekodérech pro soustavu SECAM/PAL . . . 345
30.4.1 Transkodér SECAM-KVAZI PAL . . . 345
30.4.1.1 Princip transkodéru . . . 345
30.4.1.2 Podrobný popis integrovaného obvodu TDA 3562A (dekodér PAL/NTSC) . . . 350
30.4.1.3 Podrobný popis integrovaného obvodu TDA 3591 . . . 351
30.4.2 Ryzí transkodér TDA 3592A . . . 355
30.5 Barevný dekodér pro několik soustav na jednom čipu . . . 358
30.5.1 Multistandardový dekodér s obvodem TDA 4550 . . . 358
30.5.2 Multistandardový dekodér s integrovaným zpožďovacím vedením v základním pásmu . . . 366
30.5.2.1 Přepínatelná pásmová propust pro čtyři soustavy a přívod signálů SVHS . . . 368
30.5.2.2 Dekodér TDA 4650 . . . 369
30.5.2.3 Zpožďovací vedení TDA 4660 v základním pásmu se spínanými kondenzátory . . . 374
30.6 Zvětšení ostrosti svislých barevných přechodů (CTI) . . . 378
30.7 Obrazový procesor . . . 383
30.7.1 Hlavní funkce obrazového procesoru . . . 383
30.7.2 Samočinné řízení závěrných napětí obrazovky . . . 385
30.7.3 Samostatný obrazový procesor TDA 3505 . . . 391
30.7.4 Omezení špičkového a středního proudu obrazovky . . . 395
31.0 Koncové stupně obrazových zesilovačů . . . 396
31.1 Jednočinné koncové obrazové zesilovače v třídě A . . . 396
31.2 Stupnice šedé a vyvážení bílé . . . 400
31.3 Kaskódní zapojení jednočinných obrazových zesilovačů . . . 400
31.4 Dvojčinné obrazové zesilovače s aktivní zátěží . . . 402
31.5 Řízení barevného tónu . . . 404
31.6 Integrované koncové obrazové zesilovače . . . 404
32.0 Zvukové obvody televizoru . . . 406
32.1 Mezifrekvenční zesilovače a demodulátory zvukových signálů . . . 406
32.1.1 Paralelní zpracování zvuku . . . 407
32.1.2 Mezinosné zpracování zvuku . . . 407
32.1.2.1 Příčiny zkreslení výstupního signálu . . . 407
32.1.2.2 Příklad na obvody mezinosného zpracování zvuku . . . 410
32.1.3 Kvaziparalelní zpracování zvuku . . . 415
32.2 Příjem stereofonního a dvoukanálového zvuku v televizoru . . . 418
32.2.1 Celkové uspořádání dvoukanálové zvukové cesty . . . 421
32.2.2 Stereofonní matice . . . 422
32.2.3 Demodulace identifikačních signálů . . . 423
32.2.4 Příklady na stereofonní maticové obvody a identifikační demodulátory . . . 423
32.3 Úprava a přepínání nízkofrekvenčních zvukových signálů . . . 429
32.4 Nízkofrekvenční koncové stupně zvuku . . . 434
32.4.1 Nízkofrekvenční dvojčinné koncové stupně s komplementárními tranzistory . . . 434
32.4.2 Integrované obvody pro monofonní koncové stupně . . . 436
32.4.3 Koncové stupně stereofonního zvuku . . . 437
32.5 Několikanormové televizory . . . 440
32.5.1 Příjem několika zvukových norem měničem zvukové mezifrekvence . . . 440
32.5.2 Příjem několika norem přepínáním obvodů . . . 440
32.5.3 Multistandardový příjem zvuku včetně francouzské normy L . . . 441

Závěr . . . 445
Literatura . . . 446
Rejstřík . . . 449